

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Del moment bèl·lic

EL SOMNI DEL FERIT

Aeroplans alemanys que, forçats a haver d'aterrar en una de les regions aon la Legió Estrangera està acampada, dos soldats de Catalunya evitaren que els tripulants els incendiessin com tot sovint, quan se veuen perduts, fan. Per tal d'evitar aquell propòsit dels soldats imperialistes, els voluntaris catalans al·ludits, que són en E. A., de Barcelona i en P. M., de Sant Cugat del Val·lès, resultaren ferits d'alguna consideració

UNES mans blanques i fines, mans acostumades als guants, els perfums i les flors, es posen, suaument, damunt la testa afadigada, estemordida, folla, del soldat ferit; i una paraula de consol, un lleu somris, i una mirada de simpatia, l'envolcallen... I el brau soldat, ara ferit, que ahir, però, escoltava plaent el bèl·lic clari que manava l'assalt, que ell s'emprenia, serè, impertorbable, avui, nores-menys, sots la pressió dolçíssima, amorosa, breu, d'aquelles minúscules mans femenines, sent invadir i inflamar, pudorós, corprès, les galtes seves, per una onada de la propia sang generosa...

I ara, el soldat ferit, el brau soldadet de la França, reposa... Ara, n'és lluny del front de batalla : ja no s'ou el fragor de la brega, els xiulets continuats de les bales, el terrabastall dels canons, ni la monotonía del rodar del tren... Ara, l'heroi caigut, més no vençut, es troba recollit, en mig del silenci, de la pau, de la sol·licitut, de l'amorosa assistència, i ara és quan comença a comprendre el que val el sacrificar-se per la patria quan ella crida els fills de les seves entranyes, per a que la defensin, tot defensant-se ells mateixos, de l'enemic invasor... I comprèn, a la fi, què és la mare patria, en tota la seva grandesa, perquè veu que, ara, en el llit del dolor, tota ella està per ell, com, en els moments del perill, tot ell, en absolut, ha estat per ella!

Cor ple de bondat i noblesa és la patria... Tota ella abnegació i pietat; pietat de les valls i de les muntanyes, dels boscs i de les planuries; de les coses que foren i de les que encara ens resten; pietat de les tradicions i de les idees noves, dels pensaments d'ara; pietat del cementiri abandonat, on les herbes cobreixen les memòries pòstumes; pietat de les casetes, mig tancades les portes i les finestres, del vilatge, amb cambres fosques, amb records de l'amor dels pares i dels avis, amb les llars fumades i, ara, fredes, orfes del foc i el caliu de

les crues nits dels hiverns passats en familia...

Pietat i bondat de paraules de conort i de coratge reparador; pietat i bondat d'amors, d'aventures idil·liques de temps pretèrits; de contes de la infantesa, de breçols de jorns de joia i de pau; pietat, en fi, del que fou abans que nosaltres, i bondat i noblesa per totes les coses presents i futures...

I el soldat de la França que, ara, jau ferit, pensant en l'esdevenidor de gloria i de pau que a la patria li espera, se recorda dels germans seus que, fa dos mesos, rient i cantant, per les rutes assolades del nord francès, caminaven, caminaven, Europa endins, sense ni pensar-hi en la mort, sense temor al demà!... I el soldadet reflexiona que no el fruirà, l'esdevenidor gloriós de la patria mare, aquells soldats companys seus, com tampoc els fruirà, els dies de ventura, els fills de la terra de França que no comprenen la bondat i la pietat patries pels homes conscients dels deures llurs en els dies de perill...

I el ferit s'adorm i somnia, i veu l'horitzó ple de columnes immenses de fum, com de molts volcans, en plena erupció, que menessin incendiar-ho i destruir-ho tot; i veu, el petit soldat, també a l'horitzó, com els enemics de la llibertat del món s'amaguen, s'arroceguen per terra, volent avançar... I ja més a la vora del llit, veu les runes d'un vilatge d'aqueixos que la furia de la guerra ha destrocà... I veu la cavalcada homèrica marxant vers la mort i la victòria, els ulls guspirejants, els rostres congestionats i les mans trèmules, per la emoció precursora de la lluita bèl·lica; i el ferit sent les veus dels que manen i el crit metàl·lic dels clarins de guerra donant les ordres i sobreposant-se al brogit eixordador de la batalla... I el fill de la França veu la bandera de la patria en el cel blau, en la terra roja i en les ànimes blanques dels que moren per la llibertat i per la justícia humanes... I, en el deliri de la febre, veu trinxeres esboltzades

i grans excavacions produïdes per la explosió de la dinamita, i, més enllà, veu un poble, un poble ignorat, del qual, ara, ningú en sab el nom, però que, en els temps futurs, figurarà, en lloc d'honor, a la historia de la França : és Belloy, aon ara són els profanadors sacrílegs dels drets dels homes i de les ciutats, els enemics perpetus de la raça i de la civilització llatina... I els petits soldats corren, corren i criden i en cauen i en moren; més ja són dintre del poble, Belloy és de França altra volta... I el petit lleó ferit, en el curs del somni, veu com l'enemic deixa les armes, els equips, els ferits, els morts, tot, davant dels soldats de la França, i es rendeix i es dona amb la rabia de la desesperació del vençut, menyspreuant la pena que pugui imposar-li el vencedor, el cor negre, cremat, per la febre de l'odi, amb la gosadia de l'exterminador de pobles... Emperò, els petits soldats, grans i nobles de sentiments, tractaven els vençuts sense ofendre la seva dignitat de lluitadors. Mentre, els presoners, abatuts, veien per terra, plomada, tallades les urpes, el bec esmotxat, l'àliga imperial, com a símbol de la superbia humiliada... El ferit, en la foscor de la cambra, veia els ulls dels petits soldats germans seus morts al camp de batalla, que fitaven l'esguard en l'infinít com si obïessin ja la claror del jorn en que ha de constituir-se el suprem tribunal de la justícia universal que ha de jutjar i penar els responsables d'aquesta gran tragedia rojal! I aquesta visió fa petar les dents de fret, i una sensació d'angoixa infinita s'estén pel còs del petit soldat de la França, qui capeix la manca enorme que a la dignitat humana han inferit els magnats que feren esclatar la guerra!

Unes mans blanques i fines, mans acostumades als guants, els perfums i les flors, es posen, suaument, damunt la testa, ara febril, del ferit, que desperta al remor d'un mot de conort d'uns llavis femenins...

MELCIÓ FERRER

Situació nacionalista

UNA esquerra nacionalista homogenia, compacta i ben organitzada, dins el moviment polític general de Catalunya, no es pot afirmar, dissortadament, que existeixi. D'intents i provatures, per tal de constituir aquella força d'esquerra nacionalista, no podem pas negar que són innombrables les que s'han fet, però sempre ha hagut de topar-se amb quelcom, d'aparença talment fatídica, que ha fet fracassar els anhels més nobles que, encaminats a aquella constitució, incessantment, han estat sentits.

I és que, anc que sembli en menyspreu de tots els nacionalistes que es diuen no conformats amb les actuacions de dreta dels regionalistes, dins les rengleres del nacionalisme hi predomina un esperit gregari que no deixa manifestar amb tota amplitut i, sobre tot, amb una absoluta persistència, el criteri avançat, radical i propi, en una paraula, de tot organisme esquerrista que pretingui, dins la vida política i social de la nostra terra, ésser interpretació i encarnació de les més modernes idealitats que són propagades, arreu del món, pels homes aimadors de les grans i justes lliberacions.

S'ha donat el cas—cas inversemblable, en alt grau—que a la nostra Catalunya o en alguns indrets d'ella, havent-hi majoria d'homes posseïdors d'esperit i aspiracions avançades, ha sigut possible que els elements regressius, de dreta i burgesos, s'endugessin la representació popular donant-se, externament, la impressió que, en el poble català, s'és partidari, políticament, de les solucions dretistes i francament contràries a l'esperit de llibertat i progrés que, instintivament, els catalans posseeixen.

Ha sigut possible, a Catalunya, aquest cas, no pas per renunciació al pregó sentit de llibertat que tenim, i si, més aviat, per una oportunista necessitat que, en general, apar que tots els nacionalistes hagin sentit d'establir contacte i arredoçar-se al voltant de les organitzacions polítiques regionalistes, de dreta, que, en entaular batalla i presentar-se a la lluita—més sortoses que ben orientades—, fent somriure a la fortuna que han galantejat, i en cerca de la qual s'han aplegat a mobilitzar les forces llurs, han sapigut colzejar-se amb el triomf. Per això, per aquest motiu, els dretistes, amatents a trobar plataformes polítiques que revesteixen de caients agradables per als no ben definits com a homes d'esquerra, s'emporten les simpaties d'aquests i aconseguen desmoralitzar, debilitant-los i afeblint-los, els nuclis espuerrats que mai, amb cap motiu ni ocasió, han de confondre les actuacions que s'emprenen amb les actuacions portades a terme pels nuclis anti-esquerristes.

Dins el nacionalisme català, hi ha hagut, parlant en termes generals, un excés de voler actuar, només, d'una faïça exclusivament patriòtica, deixant de banda una infinitat de problemes candents i vitals per al nostre poble. I això ha ocasionat les contínues crisis sofertes pels partits nacionalistes amb aspiracions d'esquerra i el constant augment i renovament de forces experimentat pels nuclis polítics, desorientats i perversos, malgrat tot,

que han representat i interpretat els més o menys patriòtics sentiments de dreta que han estat confosos, massa sovint, amb els sentiments generals que, favorables al nacionalisme, en el nostre poble, són sentits.

Cal, d'una vegada, accentuar i determinar ben bé quina és l'actitud dels homes nacionalistes d'esquerra, i per arribar a aquesta accentuació, a aquesta determinació, és precis un renovament en les actuacions nacionalistes fins ara portades a la pràctica. Els nacionalistes que amb tota intensitat senten les aspiracions esquerristes, ni com a nacionalistes ni com a homes simplement d'ideals d'esquerra, poden cooperar en cap actuació empresa per homes de temperament de dreta i de modalitat conservadora. Els punts de coincidència ideològica no existeixen ni tampoc poden sorgir, de cap manera, entre homes educats en escoles polítiques diverses i de tendències oposades, puix, sempre, un home de dreta, generalment esperit afecte als convencionalismes socials i a baixos sentiments utilitaris, divergirà de l'home normal d'esquerra, esperit lliure i desproveït d'interessats iïns, raquítics i egoistes.

Fins ara, i cal repetir que es parla en termes generals, les agrupacions nacionalistes de tendències modernes s'han deixat dominar per les agrupacions nacionalistes de tendències revellides... Que s'afirmi noblement el sentiment d'esquerra i qui no el senti que no entrebanchi, hipòcritament i de faïça jesuítica, les actuacions del nacionalisme que, únicament, en sentit d'esquerra vol actuar. Ha d'acabar-se el període, funest per a Catalunya, de dir-se, una infinitat d'homes, nacionalistes posseïdors d'un sentiment d'esquerra i tenir, com algú gràficament ja ha dit, *el cor a la dreta*... El nacionalisme català ha de pendre posicions i, definitivament, ha de situar-se. Tendint, de debò, a aquest fi, creiem que les organitzacions, creades o per crear, que siguin nacionalistes i, a més, d'esquerra, es veuràn lliures de tota mena d'entrebancs i actuaràn netament com a fals. I és que arribada la oportunitat de situar-se, col·lectivament, els nuclis nacionalistes d'esquerra, en la deguda i respectiva situació política, no serà gaire tard quan arribarà el moment que, individualment, també es ben situaràn els homes que, massa insincerament, fins ara, han pertorbat les orientacions i les actuacions dels agrupaments nacionalistes que, per la respectiva modalitat ideològica, no poden, ni deuen, ni han de volguer, mai, confondre llurs accions amb les accions que els nuclis de dreta s'emprenghin.

Per al sosteniment de LA NACIÓ

TAL com els nostres amics varen poder observar en el passat número del nostre setmanari, hem liquidat els mesos d'Agost i Setembre del present any amb un dèficit de 246'70 pessetes. Per a l'eixugament d'aquest dèficit, com també deiem la setmana passada, hem obert una llista de subscripció per tal que, amb llurs donatius, hi contribueixin tots aquells que estiguin interessats en la continuació de la nostra obra i la major intensificació de la nostra propaganda nacionalista-socialista.

A hores d'ara, hem rebut, de bons amics de LA NACIÓ, quantitats a aquell fi destinades. De les mateixes, així com també de tots els donatius que anem rebent, en successives edicions ne donarem compte detallat.

Per damunt de la nació

S'HA afirmat, per part de persones que es vanten de que en llur esperit s'hi remouen anhels d'una major justícia social, que una de les causes de la lluita entre els homes és el nacionalisme que s'ha definit com a moviment que tendeix a la conservació i perpetuació de les races i nacionalitats.

Acceptem com a certa aquesta definició del nacionalisme i en deduem tot el contrari del que en dedueixen les persones que fan l'afirmació esmentada.

Creiem, doncs, i intentarem demostrar-ho, que el nacionalisme — defensor del manteniment de races i nacionalitats — és un determinant de la pau.

El procés que té lloc a la ment de les persones que estableixen l'afirmació que anem a refutar és el següent: «El manteniment de les nacionalitats suposa la conservació d'una de les diferenciacions que entre els homes existeixen: la diferenciació nacional. Un dels trets típics i característics de l'home és el pugnar perquè els semblants séus pensin i sentin com ell; la diferenciació és, doncs, una causa de lluita. Conseqüència: el nacionalisme, que fomenta les diferenciacions, acreix, també, les oportunitats d'haver-hi guerra. Si el món no estés dividit en patries, els homes se semblarien més entre si i, per tant, tindrien menys motius per a barallar-se. El nacionalisme és, doncs, determinant de les lluites entre els homes.» Heu's aquí, lleialment exposada, la tesi dels que interpreten el nacionalisme com un sentiment nociu i entorpidor de l'avenç social.

És cert que el nacionalisme suposa diferenciació, com aiximateix és cert que el desig d'assimilació és propi de l'home.

Tenim, doncs, present que hem acceptat com a bona la definició donada del nacionalisme, hem de convenir que l'error en que incorren els defensors de la tesi exposada ha de radicar, forçosament, en una interpretació deficient, incompleta, de la definició de referència. En efecte, l'error consisteix en no saber veure que el nacionalisme — emparador de la perpetuació de les races i les nacionalitats —, si bé tendeix a la diversificació, també tendeix, i amb més força encara, cap a la unificació. Si nacionalisme vol dir manteniment de les nacions, tota actuació que tingui per objecte anorrear una nacionalitat, ha de considerar-se com una actuació antinacionalista. Els homes que vulguin la conservació de les nacionalitats no intentaràn, mai, l'aniquilació de cap patria, perquè fer això estaria en pugna amb els sentiments nacionalistes que es vanten de sustentar. El nacionalisme fomenta les diferenciacions entre els homes, però fomenta també la gran unificació que consisteix en voler la diferenciació nacional.

La naturalesa de la unificació que el nacionalisme suposa té el mateix caràcter de la unificació que existeix i evita que, quan dues persones d'idees o sentiments distints discuteixen, acabin barallant-se. Per què, generalment, per més arrelades que tinguin les respectives idees, per més afermats que estiguin als propis sentiments, la discussió no deter-

mina una lluita física? Perquè, encare que les idees i els sentiments de cada un dels discutidors siguin antagòniques, els uneix, en canvi, el sentiment, comú, d'amor a la llibertat del pensar. La bona criança, el lliberalisme, la tolerància, suposen que s'ha d'experimentar més amor per la idea general de que cadascú és lliure de concebir i exterioritzar les idees que tingui per convenient, que no pas per les propies particulars concepcions.

La unificació, és cert, disminueix les oportunitats de lluita entre els homes; emperò, la unificació preconitzada pels que fan l'afirmació relativa al nacionalisme que nosaltres refutem, la qual consisteix en la supressió de la varietat, és una absurditat, és il·lògica. Per a fer-nos càrrec de que aquests adjectius són justament aplicats, considerem que, per a evitar que persones de pensar o sentir diferent es barallessin, o bé hauriem d'evitar que entre aquestes persones s'establís cap relació, o no hi hauria més remei que procurar que aqueixes persones no pensessin ni sentissin. El dia que la unificació conseguida per qualsevol dels dos mitjans que hem indicat imperés, és cert que mai els homes es barallarien; però... fóra perquè estarien morts.

El nacionalisme és un ideal general, universal, humà, perquè fomenta l'amor no vers aquesta o aquella nació, sinó vers les nacions en general.

El fals nacionalisme, el sentiment que consisteix en estimar, només, la pàtria nadiua, és una idea vella, impropia dels temps moderns, perquè dificulta el perfeccionament dels homes, entorpeix el progrés social i, per tant, és el que determina les guerres. És el sentiment que ha sigut flagel·lat per tots els homes aimants d'una organització més justa de la humanitat, és el sentiment salvatge i mesquí que feu exclamar al gran repúblic Pi i Margall: «Oh, pàtria, pàtria!... Tu ets la fautora de tots els crims, fas tornar boig l'home i el converteixes en una fera... La pàtria!... Nom més funest no s'ha inventat mai!»

El nacionalisme veritable, el que tendeix a que cap col·lectivitat nacional detenti la llibertat d'una altra; el nacionalisme del qual deriva el nostre catalanisme, és el que defensava i propagava en Joan Jaurés quan deia: «Poc patriotisme allunya de l'internacionalisme; molt patriotisme acosta a l'internacionalisme.»

Els homes aimants de la pau dins de la justícia devem laborar sense treva perquè els homes siguin nacionalistes no d'aquesta ni d'aquella nació, sinó que siguin nacionalistes de totarreu. Devem connaturalitzar en l'home la idea de que, per damunt de la nació, hi han les nacions.

R. RÀFOLS I CAMÍ

De la vida interna de la Unió Catalanista

Alentorn del proper Consell General

III

La realització dels dos fets esmentats en nostre darrer article, fets que no creiem sorprenguessin en res a l'il·lustre conferenciant, car de temps els profetitzava, donava a la conferència una transcendència cabdal, car la rodejava d'una espectació i interès del tot fonamentats.

La Unió tenia el deure, atenent-se a les proclamacions fetes, de llençar un raig de llum en la foscor política regnant, i decretar, d'una faïça categòrica, la seva mobilització política, per a, en profit de la pàtria, quedar definitivament constituïda en organisme apte per a aixecar fins les regions del poder l'ànima del poble, vera nació, que, en la lluita per la vida n'heu dolors, contribuint, així, a la transformació de la constitució interna de Catalunya en còs normal que es regeix per les lleis d'equitat i justícia, que les modernes societats proclamen arreu del món.

Aquest era, a nostre entendre, el significat que devia tenir la conferència anunciada, suposant la Unió un organisme fort internament i externament. La Unió havia d'ocupar un lloc a la palestra, i fincar en terra sa bandera, que no era altra que la nacionalista-socialista i la socialista-nacionalista.

Des del punt d'obrir abans anotat, la conferència fou una grossa, immensíssima decepció per a la opinió de Catalunya; més, mirant-ho pel cantó de la realitat, el conferenciant no podia pas dir ni una paraula més de les que digué, puix cal tenir ben present que, parlant en nom d'una col·lectivitat, les seves paraules havien d'ésser reflexe de la fortitut orgànica d'aquesta, i la Unió estava molt lluny de posseir ni una guspira de fortitut: tot eren runes, i per això es limità a parlar del present i ometre l'esdevenidor. I, parlant del present, la indiscutible lleialtat del doctor Martí i Julià amb Catalunya l'obligava, malgrat li causés greu sentiment, a fer pública renúncia, en nom de la Unió, a tota aspiració de poder.

Era dolorosa la veritat, més era veritat des d'aquells instants: la Unió, davant de Catalunya, per feblesa interna, per manca de

lleialtat ideològica amb sí mateixa, no tenia ni representava altre valor que el d'un sentimentalisme anacrònic i una lírica actuació, despullada de tot esperit real i pràctic; ens remuntàvem als temps primitius, que avui ja no tenen altre valor que l'històric.

Refermà aquesta conclusió la ovació tributada a en Francesc Macià. Aquells aplaudiments no eren tributs a una fortitut ideològica, sinó al fet sentimental per ell encarnat. I no diem això amb l'esperit de regatejar ni un gram del just prestigi que dit patriota frueix entre els catalans; ho fem constar, només, com a comprovació del nostre criteri. La nostra gent ignora que els fets sentimentals sols tenen vida en el moment que es produeixen, i que mai podran ésser elevats com a ideal guaiador de multituds, precisament, per la seva poca consistència biològica. Les causes internes desmoralitzadores de la vida de la Unió, també, després d'aquest acte transcendental, feren la seva aparició, i, aquesta vegada, tingueren la virtut de provocar el plantejament concret del problema que, de temps, bategava al si de la Unió.

Com el lector haurà pogut apreciar, relatem fets verídics i irrefutables; per tant, no estranyí que omitem noms, car no és una satisfacció personal ni la satisfacció de cap rancúnia el fi que persegüim, sinó tansols l'objectiu de procurar un ple coneixement de causa als delegats que integrin el proper Consell General de Representants de la Unió Catalanista.

Actuava a la Unió, dependent de la seva Secretaria de Propaganda, una comissió auxiliadora d'aquest fi, integrada per un representant de cada entitat de Barcelona. La tasca d'aquesta comissió, malgrat no deixar d'ésser lloable la seva creació, no mereix censura ni aplaudiment. Però si volem dir que ella era la genuïna representació de les causes internes que mataven la Unió.

Arran de la conferència i sota la impressió causada per la mateixa, es reuní la comissió i estimà convenient la celebració, oïda la conferència, d'un miting aon, amb tota claretat, es digués, a Catalunya, tot allò que, al seu juí, s'havia oblidat de dir el doctor Martí i Julià en la seva peroració, no havent-se decidit, encare, si en aquest acte hi pendria part el President de la Unió Catalanista, al qual, no tansols se li havia comunicat l'intent, va dir-se, sinó que havia ofert llur apoiament material per a que pogués tenir efectivitat l'acte projectat, que s'aprofitaria com a clou dels petits mitings celebrats en varis casals de Barcelona. Deixem al juí del lector l'apreciar la importància que entranyava aital proposició.

No mancaren veus en la susdita comissió que, percatades de la importància i conseqüències de l'acord, si a ell s'arribava, s'oposessin a la seva aprovació, car remarcaren el vot de censura, immerescudíssim, que per al President de la Unió això implicava, i, en l'ò-

≡ POSTALS ≡

A BENEFICI DELS

Orfes Serbis

reproducció d'un hermós dibuix de l'APA

se'n venen en aquesta administració

10 CÉNTS.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

::: FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

KALMINE
Biblioteca de Comunicació
Hereditària Espanyola

gica conseqüència, la demissió del càrrec i la baixa de la Unió que dit senyor, fins per dignitat personal, presentaria, en virtut d'un fet semblant. Davant de tan greus conseqüències, l'instint de conservació va vèncer, arribant-se a l'acord de celebrar, simplement, un míting de propaganda, la celebració del qual encare esperem. Si devia ésser d'utilitat i urgència!

La manca de claretat, de sinceritat, lleialtat o el que es vulgui —volem creure que fou el pecat etern de deslleialtat—, en presentar les coses, fou motiu del desencadenament de la tempesta interna de la Unió.

An alguns dels reunits no els devien semblar les coses prou clares amb la exposició que dels fets se'ls havia mostrat en el preàmbul explicatiu de la proposició, sobre tot, en l'aprovació que pogués merèixer al doctor Martí i Julià—aprovació que s'havia dit, en la susdita reunió, que es tenia— que un dels representants de casal, aprofitant una casual entrevista amb el doctor Martí i Julià, l'interrogà respecte a tan interessant dubte, i amb grossa sorpresa es trobà convertit en voluntari informador de coses que el doctor Martí i Julià ni en tenia el més petit esment, car a ell sols se li havia parlat d'un míting de propaganda i *res més*.

Des d'aquell instant, la proposició de dissolució prenia vida, car el doctor Martí i Julià, fidel coneixedor de l'estat de la Unió i davant de l'inqualificable i cruel fi que a ell se li preparava, per dignitat, havia de pensar en matar-la abans de permetre fos la túnica que els saions es joguessin als daus. I així fou: en la primera Junta Permanent celebrada després de la entrevista tinguda amb l'inconscient —en aquells moments— informador, es presentà la proposició presidencial de dissolució de la Unió Catalanista.

No volem recalcar la raó que tenia el digníssim president de la Unió Catalanista; només esmentarem que, no tansols dins de la Junta Permanent trobà majoria al seu favor, sinó també entre els ex individus de dita Junta, que es reuniren exprofés, per avis presidencial, per a emetre la seva opinió sobre tan cabdal proposició.

Per aquest procés passà la proposició que discutí el darrer Consell General; sols els fets esmentats la provocaren, i el desconeixement o inconsciència del Consell General la rebutjà, provocant la demissió—en ple de la Junta Permanent i la baixa de soci de la Unió de qui era l'ànima d'ella, de qui encarnava la seva ideologia i li donava vida, malgrat tots els sacrificis imaginables que això requeries, l'il·lustre mestre en nacionalisme i capdavanter del socialisme català, el lleial servent de Catalunya, en Domènec Martí i Julià. I ho diem així, perquè així ho creiem i els seus fets ho afirmen; no per adulació, per justícia.

La votació del Consell General no tenim, ara, pas, de sotsmetre-la al nostre juí crític; ja ho hem fet en nostre primer article; ara, deixarem per al vinent l'examen de la situació, davant del proper Consell General; anc que, si avui ens preguntessin, tenint present tot l'exposat, la solució que s'hi pugui trobar, lleialment, confessaríem que no sabem respondre.

ALBERT COSTA

De l'actualitat parlamentària

Els fets de Girona

PER fi, després de massa esperar, s'ha arribat a plantejar, al Congrés de l'Estat espanyol, la qüestió dels fets ocorreguts a Girona el passat mes d'Agost.

I diem massa esperar perquè ens creïem que els parlamentaris regionalistes—als quals pertocava més directament—interpel·larien el Govern, a propòsit d'aquests fets, tan bon punt es renovessin les tasques a les Corts.

Emperò, als regionalistes, el que preferentment els ha interessat—deixant, com sempre, al descobert, l'afany de domini peculiar a la Lliga—no han estat els fets passats a Girona, sinó les eleccions de Girona, les quals han tingut per epíleg el naufragi d'candidat regionalista.

I, en veritat, era d'esperar que complirien més bé els homes de la Lliga, perquè totes les seves promeses i tots els seus anatemes gairebé antimilitaristes per ells llançats abans d'aquesta derrota electoral semblaven alguna cosa més que un ínfim argument de plataforma electoral, explotador dels sentiments catalanistes, per a salvar del naufragi el seu prosèlit Massó i Valenti.

Semblava que els inspirava algún sentiment més elevat, el que ens feia pensar en el futur plantejament d'un estrident debat parlamentari en defensa dels ciutadans atropellats a Girona.

Per això, quan en Ventosa i Calvell, diputat pel districte colindant, usà de la paraula al Congrés, a Madrid, pensàrem que era per a escatir aquesta qüestió important i transcendental; emperò, quan hi posposà el de les eleccions de Girona, allavors—sincerament ho hem de dir—ens produí óits.

El més greu, encare, és que no sabem fins quan hauria durat el silenci dels diputats regionalistes, si un republicà que no fa tantes promences i és més efectiu—el diputat per Tortosa, Marcellí Domingo—no hagués bregat per sustraure els fets de Girona de la impunitat en que romanen.

I és que en Marcellí Domingo ja ho sabia fins aon podia arribar la conducta dels regionalistes, i sabia, també, fins aon arriba la ètica política d'un republicà com en Fernández del

Pozo, qui es coal·liga amb els carlins i accepta el vot dels militars, dels capellans i fins del mateix Governador civil de Girona.

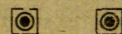
Per això, quan el diputat per Tortosa s'enterrà del que ocorria a la heròica ciutat del Ter, s'hi presentà totseguit, per a complir, després, al Congrés, a Madrid, la missió de la qual se n'haurien inhibit, segurament, els dos partits que fraccionen la opinió de la gent de Girona i el seu districte electoral.

Amb tot i això, doncs—i a remarcar aquesta observació tendeix el present article—, vagin refiant-se els ciutadans de la immortal Girona d'aqueixos homes que es disputen la seva representació (?), i, després, reflexionant, veuràn que els partits són el que són els homes, quan el comportament d'aquests és apoiat i aprovat per la organització política on ells militen.

si no pensen en això els gironins i continuen basant les seves esperances en una Lliga Regionalista burgesa o en uns republicans venuts al Govern present, quan tornin a repetir-se fets semblants als que tantes lamentacions han produït, aleshores els fills de Girona que vinclin novament la columna vertebral i es resignin a veure burlats altra volta els seus drets com a ciutadans.

I la idiosincràcia i la voluntat del poble gironí, al Congrés, a Madrid, no hi serà representada, perquè els seus diputats seguiràn—com ara—venuts als favoritismes de l'estat governamental espanyol...

E. GILI I FERRÁN

Homenatge al poeta Antoni Isern

DIUMENGE passat, a la vila d'Alcover, la xamosa vila del camp de Tarragona, la de les dones boniques i la dels records històrics, s'hi celebrà una espièndida festa d'homenatge a la memòria d'aquell malhaurat poeta, que amb tanta dolcesa cantà les bel·leses campestres, que es digué Antoni Isern i Arnau.

Una colla de joves de Reus, entusiastes de les belles lletres, s'havien proposat homenatjar dignament al que fou, també, jove poeta, i, amb la col·laboració de literats que foren amics de l'homenatjat i el concurs de les autoritats d'Alcover, portaren a terme el seu propòsit.

A les tres de la tarde, es congregaren, a cà la vila, els que havien de pendre part a la cerimònia: l'Ajuntament, en corporació, i els representants de fóra i de dintre la localitat que devien acompanyar la família Isern Arnau i la comissió organitzadora a l'acte del descobriment d'una làpida a la casa on el poeta nasqué.

La comitiva s'organitzà totseguit, essent precedida pel cor de la localitat i per la banda municipal de Reus, que, en el curs de la manifestació, feren oir selectes composicions.

Arribats al lloc de la solemnitat, el Secretari de la població llegí l'acte de la sessió de l'Ajuntament en la qual s'acordà patrocinar l'homenatge; en Josep M.ª de Sucre feu ofrena de la làpida, i l'Alcalde, un cop descoberta, feu un sentit i eloqüent discurs enaltint la personalitat de l'Isern i acceptant, en nom del poble la làpida inaugurada.

La comitiva tornà cap a la plaça de cà la vila, aon, des d'una improvisada tribuna, els escriptors i poetes Guanyabens, Puig i Ferrater, Vidal, Ballester, Rosell, la Domènec de Cañellas, Recasens i Mercader de Sucre, Cubells i altres recitaren i llegiren poesies i treballs en honor del poeta la memòria del qual s'homenatjava.

Fou, aquest acte, una bella festa, tota sinceritat i noblesa, de grata recordança per als presents...

Nacionalistes catalans!

L'ensenyament castellà és el que ha causat la desnacionalització de Catalunya; l'ensenyament català ha d'ésser, doncs, el que ha de determinar la seva renacionalització.

Si voleu que la completa catalanització de la nostra pàtria sigui un fet, fomenteu l'ensenyament català inscrivint-vos i fent inscriure als vostres amics, com a socis de la

Associació Protectora de la Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral. - Barcelona

Per als aragonesos residents a Barcelona

ARAGÓ

ARA, que ja ha transcorregut algun temps, des de les festes celebrades amb motiu de la inauguració del Centre Aragonès, i que no hem d'esforçar-nos en comentar els fets si no amb justa imparcialitat i sense molestar els que, per uns dies, foren hostes de Barcelona, parlem un xic de com havia d'haver sigut la obra dels aragonesos.

Jo, aragonès, com en Samblancat, m'he vist en la precisió moral d'allunyar-me de la gresca que es promogué a la casa d'Aragó; jo, com molts, no estic conforme amb el procedir dels aragonesos que resideixen a la ciutat comtal; a mi, com al mateix Samblancat, em produí una impressió dolorosíssima el veure que aquella gent vinguessin, en nom d'Aragó, a festejar, només, una ciutat i un edifici... barrejant-s'hi algun element que no era del cas.

No sé, ni puc entendre, com capeixen i en quin sentit ideològic conceptuen, els aragonesos que viuen a Barcelona, la voluntat d'Aragó i la confraternitat amb els catalans.

Jo, aragonès autòcton, comprenc en sentit contrari que els aragonesos d'aquí el concepte del que és la terra meua, la patria propia, el meu Aragó.

Per a mi, Aragó està sotsmès a un règim mancat de llibertats, com ho està Catalunya i com ho estan les demés nacions que componen la Iberia. Per a ells, per als aragonesos residents a Barcelona, no hi ha res d'això. Per a mi, Aragó, demanant les llibertats perdudes, està dins dels seus drets; per als aragonesos d'aquí, no existeixen tals llibertats perdudes. Per a mi, Aragó manté llur història brillant amb la bandera seva, oiu, *maños*? amb la bandera seva; ells, ho ignoren tot això. Jo, remerció a Catalunya l'hostatge que m'ofereix acatant-ne i acceptant-ne els costums i la peculiar manera d'ésser, aprenent a llegir i escriure la seva parla hermosa, demanant, junt amb ella, la seva llibertat; ells, els aragonesos que hi viuen, també remerciem, a Catalunya, la cortesia que amb ells té, no volent aprendre ni a parlar-ne l'idioma. Per a mi, Aragó és una nació; per a ells, és una regió d'Espanya... En fi, un munt d'equívocs per l'estil.

Té raó en Samblancat dient que Aragó, abans de la unió amb Castella, era una potència europea. Avui també ho és una potència... d'asenades i bromes de mal gust... Ells no s'ofenen quan se'ls diu *maños* o *haturros*; jo sí: jo vui que em diguin aragonès, pensant que també ho fou en Villarreal.

Quina cara farien els braus fills d'Aragó dels temps migevals, si vegessin l'edifici vostre i s'adonessin de l'absència de l'emblemata que ells tan energullits ostentaven i defensaven!... Quan ells se disputaven els passos per a veure qui era el primer en pujar la muntanya i fincar-hi al cim la barrada senyera de la patria aragonesa!...

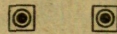
Qualsevol els fa creure, doncs, an aqueixa gent, que a l'Aragó es parlava el català i que

la documentació oficial d'ambdues nacions —Catalunya i Aragó— es redactava i escrivia en la bella glosa d'en Verdaguer!...

Aragonesos que residíu a Barcelona, considereu els errors que heu comès amb motiu de les festes inaugurals del casal vostre... Per haver incorregut en aqueixos errors, Catalunya no ha fet més que somriure i abstenir-se de fer acte de presència a les vostres festes, inclús ha fet ommissió absoluta del comentari...

Jo comprenc que no us heu portat massa bé amb la terra catalana que us hostatja; més en tot hi ha excepcions. No tots els aragonesos residents, ara, a Barcelona estigueren conformes en la faïç d'efectuar-se l'homenatge. Aquí n'hi ha un que no pot de menys que cridar, en català, Visca l'Aragó!

GASPAR TORRENTE

La justícia de la causa serbia

Un Manifest de's socia'istes serbis

L'agrupament socialista de Serbia ha acordat fer pública la Declaració següent:

«El correligionari Fricha Katzlerovitch, diputat del partit socialdemòcrata serbi, ha presentat un comunicat a la Comissió socialista internacional de Berna. Aquest comunicat, que ha estat fet públic per la Premsa, no té res que veure amb l'acció del partit socialdemòcrata serbi. No estant en situació de poder comprovar l'autenticitat d'aquest comunicat, ens limitem a declarar el que segueix:

1. Considerem que Serbia, per la seva part, ha fet tots els possibles per a evitar aquesta guerra i totes les conseqüències destructores que ha causat. Havent acceptat gairebé totes les exigències humiliants de l'ultimatum austro-hongarès, que privaven la part lliure de la nació serbia, la Serbia, del seu dret de disposar ella mateixa de la seva independència, dret regonegut, a tots els pobles, per tots els Congressos internacionals, i havent-se sotsmès, per a les altres exigències, a l'arbitratge de la Haia, Serbia es llibrava de tota responsabilitat en aquesta guerra, davant del propi tribunal socialdemòcrata. Això ha estat regonegut, a Serbia, àdhuc per la socialdemocràcia alemanya en el seu primer Manifest. Havent estat agredida, a pesar de tot això, perquè Austria-Hongria volia (!) la guerra, Serbia s'ha trobat en el cas de legítima defensa per a la salvaguarda de la seva llibertat i la seva independència. Cada poble, segons la resolució del Congrés socialista internacional de Copenhague, té el dret i el deure de defen-

sar-se contra l'agressor. Complint aquesta resolució, Serbia, que no ha provocat la guerra, i menys, des del moment que no l'ha fet amb la intenció de suprimir la llibertat d'altres nacions ni de sotsmetre-les, tenia el dret d'obtenir l'auxili actiu de les classes obreres per a la defensa de la llibertat i la independència del país serbi.

2. Obligada a defensar, amb les armes a la mà, la seva llibertat, Serbia, en aquesta guerra que li ha estat imposada, complint el seu deure de país lliure, ha sigut la que ha suportat, relativament, més sacrificis en homes i en béns. Banyada en un mar de sang dels seus fills i davant de les runes del treball de les seves generacions, tenia el dret i el deure de donar, a la seva defensa, àdhuc el caràcter revolucionari; a proclamar el dret a la llibertat dels seus compatriotes serbo-croates-slovacs, en perfecte acord amb el principi proclamat, des de molt temps, per la Internacional: el dret de les nacions, o de la part esclavitzada de les nacions, a donar compliment, elles mateixes, als propis destins col·lectius. *Sense la llibertat i la independència de les nacions sotsmeses, no hi haurà pau durable.* Per l'interès de la civilització, de la llibertat i del socialisme i per a que aquesta guerra sigui la darrera, cal treballar per a aconseguir aquest objecte.

3. El partit socialdemòcrata serbi feu pressió sobre el govern, a fi de que fes tots els possibles per a evitar la guerra. Esperava dels partits socialdemòcrates d'Austria i Alemanya la mateixa actuació vora els respectius governs per a impedir la guerra. En lloc d'això, dissortadament, i contràriament a la solidaritat proletària de la Internacional, ells concediren als respectius governs els crèdits de guerra per a atacar (!) la Serbia, i mai han volgut intervenir per a impedir els crims que els exèrcits seus cometien als països invadits.

4. Les conferències socialistes de Zimmerwald i de Kienthal no tenen el caràcter socialista internacional. El partit socialista de Serbia no hi estava representat en aquestes conferències; la presència del seu diputat Katzlerovitch tenia un caràcter privat, i de les seves declaracions ell n'era l'únic responsable.

5. Tot el que havia passat i succeït al nostre país, abans i durant la guerra, és un assumpte interior, del qual ja ens en ocuparem a la nostra terra.

París, Agost 1916

VEL. M. STOYANOVITCH, redactor en cap d'*El Socialista*; DOCTOR DRAGUICHA M. GJOURITCH, agregat a la Universitat de Belgrad; A. PAVLOVITCH, antic Secretari del partit socialista; ANTONIYÉ OUROCHEVITCH, advocat i candidat diputat socialista; MILLÁN MARINKOVITCH, antic diputat socialista.»

Dr. Vilà i Torrent

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles
dentials de Madrid i Philadelphia (E.E. UU.)
i Hemeroteca General

Transatlàntica

GRAN goig i satisfacció íntima és, per a qui firma aquesta prosa, poder servir els germans catalans que viuen a l'Amèrica llatina, enyorant Catalunya...

He llegit, a LA NACIÓ, la crida que l'amic nostre H. Nadal i Mallol adreça als escriptors catalans: com a escriptor no m'hi puc comptar; com a català, ja ho crec que sí. A més, el que volen i el que necessiten els catalans que resideixen a l'Amèrica llatina — com tots els homes que viuen lluny del país natural — és oir la veu amorosa de la pàtria... I, per a parlar, amb els germans, de la mare, no cal sinó estimar-la; i tots nosaltres som bons fills...

És dolorós i trist viure allunyat de la terra mare, perquè no se la veu ni se la sent; però, de vegades, per als que no ens hem separat mai de la seva vora, és més intens el dolor, un dia, de sentir com se la ofèn, i, tot i essent al seu costat, per no poder, perquè, després, la ofensa no sigui més greu, i fins perquè no se la vegi exposada a perills més imminents, pel mateix dolor del sentiment ofès, no gosa, ningú, i no pas per temor físic, sortir en defensa de la mare pàtria contra els malvats esclavitzadors del sagrat voler seu dintre la llar i contra els explotadors de les energies dels fills seus i contra els defensors de les riqueses col·lectives...

Aquest dolor sí que ho és de gran i aclaparador... En part, és preferible no veure-les de la vora certes coses, perquè es corre la fatalitat de perdre's estèrilment per a la causa de la reivindicació de la pàtria...

Catalans que sou a l'Amèrica llatina! Per a salvar la honra i rescabalar la personalitat nacional de Catalunya, no cal més que perseverar en l'actitut per nosaltres adoptada, fent honor a la tradició de noblesa i abnegació de la raça, el foc sagrat de la qual, com a sacerdots ungits per la deessa lliberadora que presideix el sacrifici portentós que ara ofereixen els homes a la justícia universal, els legionaris catalans, per impuls espontani de l'ànima seva, damunt dels camps de batalla de la vella Europa, serven i veneren, amb fè i esperança heroïques, donant la sang i la vida per la llibertat de les generacions futures.....

Voldria tenir una lira tal, que per a tanyer les cordes seves fossin precises les mans de totes les donzelles de la terra, i voldria sentir una inspiració tan pregonada i elevada ensem, que per a cantar-la calgués eixa lira, i voldria que això fos per a que oir-me poguessiu trobar rimes d'amor a la dolça Catalunya des de l'altra banda de l'atlàntic pèlec, vosaltres, germans de raça que resteu a l'Amèrica llatina, i vosaltres, algomàvers que lluiteu per la llibertat de la terra i dels homes al cor d'Europa!

Catalunya plora, fa dugues centúries, més pels fills de les entranyes seves que per ella mateixa, com totes les mares...

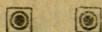
Catalunya plora... Més, les dones hermoses, quan ploren, pel que sigui, són més belles encare, perquè, amb les llàgrimes, per les finestres del rostre, els ix l'ànima; i Catalunya és hermosa, i té l'ànima blanca i generosa.....

Heu vist, després de ploure, un dia de la primavera, quan apareix Febus rutilant, i de-

valla la seva llum, esplèndida i vivificadora, per les muntanyes de l'horitzó, fent córrer, Eolus, reverent, els cortinatges eteris magnífics, deixant pas a l'astre president; heu vist, en aquells moments de transició solenne de la naturalesa, com tot apar més hermós, més exuberant, i la terra, agraïda, exhala totes les aromes més fines i mostra més bells tots els colors, i sembla que els arbres i les flors i les herbes es multipliquin i creixin a la vista, exhumant, com a faïç d'encens de ritual, una característica olor de terra humida, mullada, xopa, que és la fortor de la fecundació?...

Així és com veurem, un jorn de sol de la primavera d'un any de gracia, reviuire Catalunya, rica i plena dels dons de que Natura li feu ofrena en època propícia.....

EDUARD LÓPEZ-NERÍN

AL VOL

La crisi del Teatre Català

Ales planes d'alguns confreres catalans, i amb motiu de l'acció en alt grau despectiva per a la Dramàtica Catalana comesa pels empresaris del teatre Romea de la nostra ciutat, ha tornat a debatre's la qüestió del Teatre Català.

S'han escrit comentaris, ben justificats, certament, contra l'acció de vergonyosa postergació per a la nostra Escena que, després d'haver estat en tractes amb qui estava disposat a tirar endavant, aquesta temporada, una campanya de Teatre Català, ha comès la empresa del teatre barcelonès que, encare, en la nostra llengua es veu retolat; però a nosaltres ens apar que del fet de que no hi hagi, a Barcelona, Teatre Català ne té més culpa el públic catalanista que no pas les empreses, i és, per tant, al públic a qui, amb més motiu, deu blasmar-se.

Una empresa explotadora de negocis teatrals, generalment, és una empresa que, directament, va a treure, del negoci que exploti, resultats profitosos. Les més de les vegades, les campanyes teatrals són organitzades prescindint de tot valor moral, de tota necessitat espiritual. Els empresaris s'han fet professionals del teatre, i de la mateixa manera exploten un negoci de music-hall que un negoci de depurada i sana bellesa. La influència, la transcendència, que una temporada o una obra teatral pugui tenir per al poble, la té per l'esforç i per l'amor de qui l'ha produït, i no pas — i parlem en general — per l'amor i per l'esforç de qui, dominador del *metier*, ha sapigut veure que la obra que entranya els amors i els neguits de l'autor, d'un artista, pot « donar entrades », fent-li arrodonir el respectiu negoci, que, en aquest cas, vol dir fer-li guanyar unes quantes pessetes.

No, no; no és, únicament, contra una o moltes empreses contra qui devem actuar els que ens dolem d'aquesta crisi tan fonda del Teatre de Catalunya. Contra qui es deu actuar, també, d'una manera essencialíssima, és contra el públic que, dient-se catalanista i fent veure que estima les coses del nostre poble, per feblesa i inconsciència del sentiment catalanesc que diu posseir, abandona les coses que afecten a la nostra espiritualitat nacional deixant-les impossibles de manifestar-se i donar fè de vida.

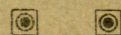
És dolorós haver de constatar que el Teatre Català només té vida — i no pas una vida exuberant — quan, organitzades, les representacions, d'una faïç patriòtica, se'n donen una serie que tenen lloc, als suburbis de la nostra ciutat, només que un cop cada vuit dies...

Això, aquesta anomalia, aquesta monstruosa anomalia, és una vergonya que hauria de rebondre en ple rostre de la munió de catalans que, volentne ésser a consciència, es creuen amb dret a desentendre's de tot quant, allunyat de l'estrict concepte polític, tendeix a fer efectiva l'afirmació dels sentiments i la existència de la col·lectivitat catalana.

Abans que emprendre's una actuació contra uns empresaris que sovint se dona el cas d'ésser gent hostil a la nostra sentimentalitat patriòtica, cal que els periòdics catalans ataquem aquesta suïcida indiferència que, per les nostres propies coses, molts nacionalistes senten.

Ésser nacionalista vol dir, encare, a Catalunya, el deure de protegir, de contribuir, al sosteniment de les institucions que l'enalteixin. Si tots els catalans que es diuen nacionalistes protegissin, cadascú a mesura de les seves forces, el Teatre Català, el que sobriarien a Barcelona i a tot Catalunya foren homes que, per simpatia, o per esperit mercantilista, únicament, curarien que el Teatre Català no és neulís ni fos una institució gairebé misèria, que ha de viure de l'almoina que, de tard en tard i amb la major rectitut i bons propòsits, uns romàntics, aimadors del Teatre Català, i com aquell que realitza un apostolat, surten, per la nostra ciutat i pels nostres pobles, a postular...!

Aquesta crisi del Teatre Català és una crisi de patriotisme. Cal enfortir i refinar la sensibilitat patriòtica dels que es diuen nacionalistes, i renacionalitzar totalment la nostra vida: només així podràn subsistir les afirmacions vitals del nostre nacionalisme i del nostre poble.

NOTES DE LA GUERRA

De les hores de lluita i de treva

EN Lluís Soldevila, voluntari apadrinat per Maria de les Mercès Mas d'en Lladó, diu: « Us agraïxo, a vós i a tots els germans de Catalunya, tot quant feu per nosaltres. Jo, fill de la Catalunya i volenterós soldat, ara, de la França, sempre em recordaré dels catalans i de Catalunya... Poc podeu pensar-vos el consol i el braó que, en els terribles moments d'entrar en combat, dona la sola evocació de la nostra terra catalana... »

Hem de donar, avui, alguna nova dels nostres voluntaris, ben dolorosa per a nosaltres... El brau Garriga, ferit greument a la batalla del Somme, ha mort el dia 16 del passat Setembre, a l'ambulancia de Viller Bretonneux. Ens diuen els apenats companys seus que va ésser enterrat al cementiri d'aquell poble. Acaben de notificar-nos, també, que el valent Olivares ha deixat d'existir. Va veure-se'l caure amb una horrorosa ferida al ventre que el deixà esmicolat. Se l'emportaren en un baiart i els seus ulls, completament vidriats, ja no expressaven l'entusiasme que sentia per la llibertat, aquell minyó atreviment heroïc... Catalunya, la pàtria nostra, als generosos soldats, fills d'ella, que en aquesta guerra cauen per sempre, els plora a tots!...

El voluntari Antoni Grau, de Barcelona, que ha pres part en vuit combats i té dugues ferides, ha guanyat la Medalla militar. També en Marià Serra ha sigut proposat per a la Creu de Guerra... La heroica historia de les accions reivindicadores portades a cap pels catalans va enriquint-se amb nous capítols!

GUAITA

No és possible que els que, pas a pas, seguim l'actuació dels polítics catalans oblidem les promeses per ells fetes, ni deixem d'adonar-nos de tot quant fan i del que deixen per fer.

I avui, com sempre, hem d'afirmar el nostre bé prou manifestat convenciment de la infima quantitat de catalanitat que tots els diputats per Catalunya representen.

Estridències nacionalistes, menaces de mort als Governos de la monarquia, aon són?

I aquells catalanistes que passen per entusiastes admiradors cegament de les actuacions regionalistes i que aprofiten totes les ocasions per a mostrar-hi les seves simpaties, què s'han fet?...

En temps electoral, quan se tracta d'obtenir els vots dels ciutadans, tot són virulències de llenguatge i menaces al centralisme, que commouen la nostra bona gent, i en la estridència darrera han estat més encare els que han fet pública la seva candidesa de creure en la possibilitat d'una permanència dels regionalistes en la seva simulada intransigència nacionalista.

El temps, emperò, tot ho aclareix; i, malgrat les fulminants menaces contra el Govern de l'Estat espanyol, amb tot el temps que està obertes les Corts, no ha arribat, encare, el moment de plantejar-hi les qüestions previes de Catalunya, ni les plantejaràn.

No obstant, quan vinguin noves eleccions, els catalanistes «més bons» votaràn, per allò del «mal menor», amb els regionalistes.

I ningú en podrà dir mal, sense posar-se en perill d'una excomunió major, en sentit catalanista.

Visquem i vegem. — F.

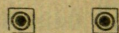
P. S. — Uns benivolguts companys ens escriuen preguntant-nos de rectificar uns conceptes apareguts al «Guaita» de la setmana passada, en el sentit que en Francesc Macià no va dir, a l'aplec de Poblet, que cal que tots els catalans s'apropin a la Lliga Regionalista, sinó que va dir, segons els nostres comunicants, que la equivocada actuació de la Esquerra i de la Unió Catalanista havien ofert ocasió a la Lliga per a fer les seves recents declaracions nacionalistes, en les que no creia que es pogués sostenir per la índole dels seus elements. També ens diuen que no és cert que en Folguera i Duràn cridés a l'ordre an en Roig i Pruna per declarar-se aliadofil, sinó que solament advertí an en Roig que no allargués massa el seu parlament, en atenció al gran nombre d'oradors que devien parlar. Respecte a aquest darrer punt, hem de fer notar, als nostres comunicants, que l'article de referència no apuntava ni la més lleu sospita respecte als sentiments, prou coneguts, d'en Manel Folguera i Duràn, sinó respecte a la intransigència que devia donar-li la heterogenitat dels elements allí congregats.

Referent al parlament d'en Macià, derivava el nostre comentari del coneixement que n'havíem adquirit per les ressenyes de la Premsa, explícitament de La Veu de Catalunya, que publicava que en Macià havia dit que la Lliga Regionalista ha aplegat el programa altament nacionalista, i si el conserva amb tota la seva puresa, tenen obligació, tots els catalans, de seguir-la; igual concepte del parlament d'en Macià donava la nostra mateixa NACIÓ en la ressenya que publicava el dia 7 del corrent. I aquestes notícies, que sapiguem, NINGÚ NO LES HA FET NI LES HA INTENTAT FER RECTIFICAR.

Per altra part, un nostre benivolgut confrare, en la Premsa i en la Unió Catalanista, el periòdic Re-

novació, de Tarragona, en la seva edició del dia 8, i sota l'expressiu títol de «El pseudo aplec de Poblet», donava a l'acte i a l'advertiment fet an en Roig i Pruna, la mateixa significació que els donàrem nosaltres.

Ja comprendran els nostres benivolguts comunicants, ateses les explicacions que amb molt de gust deixem consignades, que, sense que rectifiquin les fonts de la nostra informació, sense que rectifiqui La Veu, LA NACIÓ i el periòdic Renovació de Tarragona, tan adherit com nosaltres mateixos a la Unió Catalanista, obrant amb lleialtat, no és lògicament possible que rectifiquem nosaltres. — F.

L'actuació obrera

El Sindicat de l'Art fabril, La Constància, organitzà per al passat divendres, dia 13 de l'actual, un gran miting de propaganda societatària que va tenir lloc al Cine Liceu, de la barriada de Sans, amb assistència de nombrosa concurrencia.

Fou presidit per en Jaume Roca, prenent-hi part, a més, en Batista, Borobio, Roca (Josep) i Seguí. Tots els parlaments encaminats a la fortificació de l'esperit d'associació dels treballadors, tingueren paraules de solidaritat i companyerisme per als contramestres vaguistes.

El miting que, per assolir l'abaratiment de les subsistències i l'amnistia per als condemnats per delictes polítics i socials, havien organitzat els elements obrers de Barcelona, d'acord amb altres organitzacions obreres de l'Estat espanyol, tingué lloc, tal com diguerem, en el local del Globe Captiu. Hi assistí una immensa gernació i fou presidit per en Salvador Seguí.

Tots els que hi prengueren part—Vidal, Farrés, Bueso, Herreros, Largo Caballero i el que presidia—es limitaren a fer ressaltar l'angoixós malestar que els treballadors senten, combatent l'acció dels governs que sempre tendeix a la protecció dels estaments burgesos i capitalistes.

A l'acabament de l'acte, es presentaren, a l'aprovació dels reunits, les següents conclusions:

Primera: Que es compleixi la promesa feta pel Govern de concedir ampla amnistia per delictes polítics i socials, incluint les causes de Cullera, Ceniceró, Castellví i Manzaneres.

Segona: Ràpid abaratiment de les subsistències reduint el seu preu al dels anys 1911-12-13, arribant, si és precís, a tancar les fronteres a l'exportació dels articles de primera necessitat.

Tercera: Tenint en compte la gran crisi de treball en que es troba Espanya i sabuda la covardia dels capitans espanyols, entenem que té d'anar-se a la incautació dels capitals demostrats, tant col·lectius com individuals, fins reunir la suma de mil mil·lions per a traduir-los en obres públiques i en desenrotlle industrial.

El Comitè de la Federació Textil, ha sigut elegit com segueix:

President, Josep Roca; Ajudants, Josep Telanova i Manel Goset; Tresorer, Rafael Bernabeu; Comptador, Vicens Gil; Vocals, Pere Damián, Francesc Serra, Joànn Batista i Jaume Roca.

La Secretaria del Comitè esmentat, està instal·lada al carrer Pere IV, 174.

Els companys Rull, Canela, Ramón, Vila, Roberto, Costal, Antonio, Lloveras, Boronat, Minguet i Magriñà, han sigut nomenats per a constituir la Junta Administrativa del Sindicat de fundidors en bronze.

La Societat d'obers carreters de Barcelona i el seu radi ha trelladat el seu domicili a la Ronda de Sant Pau, 44.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

PER tal de portar a cap la nostra tasca de germanor i solidaritat amb els voluntaris que la nostra terra té als camps de batalla, venim demanant, ja fa molt temps, l'apoiament i l'ajuda de tots els catalans que simpatitzin amb la causa dels al·liats. Els nostres requeriments s'han vist atesos des de tots els indrets de Catalunya i això ha permès que poguessim sortir-nos brillantment del propòsit que ens havíem encarregat de portar a terme.

Malgrat, però, el resultat altament profitós que el nostre recapte ha anat assolint, cal que ningú s'oblidi dels deures morals que, com a catalans, tenim envers els innombrables voluntaris de la nostra terra que figuren en els rengles de la Legió Estrangera de França.

Cal que tothom que no vulgui el predominí, damunt dels pobles, del militarisme i l'esperit inhumanament guerrerador dels poders cobdiciosos i despòtics, ajudi a amorosir les fadigues que la lluita imposa a aquells que contra la cobdícia i el despotisme guerregen... La nostra sotscripció segueix oberta; els donatius dels catalans, odiadors de tota llei d'imperialisme, no poden mancar-hi... Que tothom sàpiga complir llur deure!

	Pessetes
Suma anterior.	841,55
BARCELONA	
Rafel Grau	0,50
Joàn Ribalta	0,50
J. M. i C.	1,00
N. Cuyàs	0,25
SITGES	
Pere Costal	0,70
TOTAL.	844,50

Novament podem comunicar als nostres lectors que estem preparant una altra expedició de dotze «paquets d'apadrinament», que la setmana entrant seràn remesos a altres tants voluntaris catalans que lluiten contra els imperialistes teutons. En el proper número expressarem el noms dels soldats de Catalunya als quals aquells «paquets» hauràn estat dirigits.

A arrel del festival pels voluntaris, ha esdevingut un fet que prova fins aon arriba la misèria de certs subjectes. Ens referim a l'autoologi que, des de les planes d'*El Poble Català*, han vingut donant-se els individus que representaven la Joventut Nacionalista Republicana dins de la Comissió organitzadora de l'esmentat festival.

El caient individualista, egoista, dels autoologis enunciat ja és un fet reprovable, i més, si es té present que dels conceptes al·ludits no se'n treu més conseqüència, per al lector, que, després de fer constar la iniciativa, que ningú els ha escatit, de la realització del festival, la organització del mateix havia estat, si no del tot, en bona part, a càrrec dels repetits individus.

Nosaltres devem fer constar, ja que ells, amb tot l'egoisme, quasi no en diuen res, que la Comissió organitzadora estava integrada per representants de les Joventuts de la Unió Catalanista, de la Joventut Republicana Nacionalista del Bloc, dels periòdics setmanals *Iberia*, *La Esquella de la Torratxa*, *La Campana de Gràcia*, *LA NACIÓ*, del diari *El Poble Català* i per un delegat del Comitè de patronatge pels voluntaris catalans.

Ens sab greu recórrer an aquest estem, però quan la mesquinesa i la vanitat de certs elements ens hi porten, i, havent donat, a més, motiu, per a que algún periòdic se n'ocupés en termes semblants als usats per nosaltres, també sabem acudir-hi!...

NOVES

El diumenge passat, amb assistència d'una nombrosíssima concurrencia que, malgrat la inclemència del temps, omplenava totalment l'espai local de l'Orfeó Gracienc, tingué lloc el concert extraordinari que aquest havia organitzat en honor de l'Orfeó de Graus.

La primera part del programa, que anava a càrrec de l'Orfeó organitzador de la festa, transcorregué en mig de grans aplaudiments dirigits a la simpàtica institució musical de la barriada de Gracia per la faigó impecable com interpretà les més escollides obres del seu repertori que figuraven en el programa. Se n'hagueren de repetir algunes, i, en acabar, a instàncies del públic, varen entonar-se *Els Segadors*, que no cal dir l'entusiasme que produïren a tota la concurrencia.

La segona part, que havia d'anar a càrrec de l'Orfeó de Graus, sofí una ben lamentable variació. Degut a trobar-se afadigats en excés, els simpàtics orfeonistes aragonesos, no assistiren tots a la festa que ressenyem. Per aquest motiu, la massa orfeònica de Graus no pogué fer-nos sentir les composicions que figuraven en el programa. Així i tot, però, poguerem fruitir les bel·leses d'unes xamoses cançonetes dels mestres Vives i Granados, cantades curosament per dugues simpàtiques orfeonistes que foren ovacionades. Ens feren sentir, també, executada pels orfeonistes grauenques que es trobaven presents, una jota que assolí una interpretació notabilíssima, fent-nos posseir el convenciment, que l'Orfeó de Graus és una ben notable i estimable corporació musical.

Aplegats els orfeonistes de Graus i els de Gracia i dirigits pel mestre Borguñó varen cantar *L'hereu Riera*, havent-se de repetir i dirigir-la en Cumellas i Ribó, harmonitzador d'aquella cançó popular que es trobava entre els espectadors.

A l'Orfeó de Graus, l'Orfeó Gracienc va oferir-li una llaçada amb els nostres colors nacionals, donant lloc a que el President d'aquest darrer, amb un excés de bona fe i fent gala d'una cortesia bon xic malentesa, llegís, amb un accent castiçament català, una salutació escrita en castellà que, copra la nostra voluntat, ens feu riure de debò.

El Consell Directiu de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana ha acceptat, en principi, la iniciativa que el doctor Aleu, reprement, a la vegada, una iniciativa de la Comissió Delegada de la Protectora a Buenos Aires, ha proposat, a la entitat benemèrita que tant cura de l'ensenyament català a la nostra terra, la edició d'uns segells que podrien ésser utilitzats a la correspondència, factures, rebuts i altres aplicacions, que resultarien de propaganda per a la obra empresa i, ensem, donarien fruits gens menyspreuables, per a que l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana pogués eixamplar la seva esfera d'acció.

En el passat consell general de socis de la Joventut Catalanista La Tralla, fou elegit, per unanimitat, el Consell Directiu següent: President, E. Gili i Ferrà; Vicepresident, B. Balaguer i Palou; Caixer, F. Català i Abelló; Comptador,

J. Blanc i Benet; Vocals, Lluís Butchosa, Isidre Català, Joan Borrueta; Secretaris, J. Martín i Fortuny i Ramón Font.

Hem rebut les següents ratlles:

Senyor Director de LA NACIÓ:

Senyor: Sentint-me ofès altra volta pel tort comès darrerament pels meus companys de l'Esbart Català de Dançaires, vos prego tinguen a bé inquirir la lletra adjunta en les planes del periòdic de vostra direcció, des de les quals se'ls acusa.

Creient que vos fareu ben bé càrrec del meu interès, i, per tant, que procurareu complaure'm, m'ofereixo vostre afm., s. s. per a Catalunya. — Josep Casas. Ciutat, Octubre 1916.

«La informalitat en que es presentà l'Esbart Català de Dançaires al festival pels voluntaris de Catalunya que tingué lloc a Belles Arts el dia 7 del que som, en el qual havia de pendre-hi part, ha sigut causa de grans comentaris entre els elements catalanistes i alguns periòdics.

Cert és que, davant la realitat dels fets, ningú pot negar el tort comès pels elements al·ludits, i molt menys havent-se comès davant d'un públic; però sí que cal fer remarcar que no tots els components de l'Esbart ne són culpables de l'ocorregut, puix entre aquests s'hi compten, a més de damiseles molt respectables, algun element que, portat pel seu patriotisme, ha sabut protestar, malgrat la imposició de la força, i retirar-se, si ha calgut, quan s'ha fet manament als nostres deures, com a homes i com a patriotes.

Jo veig amb gran recança la nostra entitat acusada; que recaigui damunt dels culpables l'acusació que justament se'ls fa i siguin aquestes ratlles un descàrrec de consciència dels que, a l'impuls d'un sentiment de pàtria, cooperen a la tasca del nostre Esbart.»

Han arribat a la nostra Redacció els primers números de *Renovació*, periòdic quinzenal, portaveu de la Joventut Nacionalista Republicana Socialista, de Granollers i *Prætorium*, editat pel Grup Sport, d'Hostalric.

Els hi endrecem la nostra més efusiva salutació, bò i desitjant-los-hi l'acompliment d'una profitosa tasca en pro de la finalitat que, respectivament, persegueixen.

El dia primer del corrent Octubre s'inauguraren, a les Escoles Normals de Mestres i Mestresses de Lleida, les classes de Gramàtica Catalana que, a càrrec del professor Enric Arderiu, des del present curs, hi són establertes, sots el patronatge de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana. Les esmentades classes s'han vist concorregudes de gran nombre de damiseles, pel que afecta a les lliçons que es donen a la Normal de Mestresses, i de tots els alumnes del quart curs de la carrera del Magisteri, a la Normal de Mestres.

Dilluns passat, a la Normal de Mestres de Barcelona, s'inauguraren, també, les lliçons de Gramàtica Catalana que, a càrrec del professor Pere Barnils, la esmentada Associació Protectora té instal·lada, des del curs passat, en dit establiment docent. Concorregueren a la inauguració bon nombre d'alumnes, estant present a l'acte de l'apertura de curs, en representació de la Protectora, el conseller Miret i Sans.

Al darrer Consell General del Grop Nacionalista Radical Catalunya, de Santiago de Cuba, hi quedaren proclamats els membres que han de regir els destins de la entitat en la forma següent: Per al Consell Directiu: Conseller en Cap, Joan Prat Parera; Conseller Segon, Josep Rovira

i Rovira; Conseller Tresorer, Pere Clavé; Conseller Secretari, General Ginestà; Conseller Secretari Segon, Joaquim de Miró; Conseller Vocal Primer, Tomàs Gorgues i Abelló; Conseller Secretari Segon, Lluís Bas i Jover.

Per a la Secció Artística: President, Magí Carbonell i Rigual; Secretari, Josep Rovira i Ferrer; Tresorer, Pere Clavé i Ferrer; Arxiver, Gabriel Coderch; Vocal Primer, Tomàs Gorgues; Vocal Segon, Narcís Güell; Vocal Tercer, Pere Millanes.

Per a la Secció de Sports i Excursions: President, Joan Parellada; Secretari, Vicens Raventós; Tresorer, Josep Batlle; Vocal, Romà Pinyol.

Per a la Secció Folk-lòrica: President, Gabriel Coderch; Secretari, Joan Parellada; Tresorer, Antoni Ràfols; Arxiver, General Ginestà i Punset; Vocals, Magí Carbonell, Josep Rovira i Rovira, Vicens Raventós.

El Comitè Internacional pro Lituania, que funciona a Laussanne, ha rebut una comunicació de les colònies lituanianes dels Estats Units, aon resideixen alguns milions de lituanians, manifestant que el Parlament federal ha patrocinat la Diada Lituana que tindrà lloc a Nord-Amèrica el proper dia 1 de Novembre.

En aquest dia es recaptarà, en totes les poblacions dels Estats Units, per tal de poder socórrer les nombroses víctimes que la guerra ha causat a la Lituania.

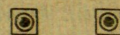
El Casal Català, Centre de Cultura de Buenos Aires, talment com en anys anteriors, convida els consoradors de la llengua catalana a col·laborar a la celebració dels Jocs Florals d'enguany, que tindràn efecte el tercer dia del mes de Desembre.

Els premis es repartiran per l'ordre indicat al cartell convocatori, concedint-se'n, a més dels tres de costum, sis d'extraordinaris, que són sis objectes d'art, ofrena de sis distintes entitats patriòtiques i culturals. Els tres premis primers s'adjudicaràn, exclusivament, a poetes residents al Sud d'Amèrica.

Els autors de fóra de la capital vénen obligats a nomenar un delegat que els representi en el cas d'ésser premiats i no poder estar presents. El nom del delegat deurà remetre's en un plec clos apart del que contingui el nom de l'autor.

El Jurat està facultat per a concedir accésits o mencions honorífiques.

Tots els treballs han d'estar escrits en lletra ben clara i ésser remesos, abans del 20 de Novembre proper, a les set de la tarde, a la Secretaria del Casal Català, San Juan, núm. 782, acompanyats d'un plec clos que contingui el nom de l'autor i el nom i el lema de la composició.

CORRESPONDENCIA

J. B.—Melilla: De treballs de la índole del de vostè no se'n publiquen, com haurà pogut veure, a les nostres planes.—G. T.—Ciutat: Gustosament li publiquem.—R. A.—Girona: Teniu molta raó, i no cal dir que ens posem al vostre corat.—M. O.—Ciutat: L'autor dels articles de que ens parla no té cap necessitat d'amagar el seu nom d'irra cap pseudònim, que, a LA NACIÓ, de cap manera, i menys tractant-se de treballs de col·laboració, hi són admesos.

MUNDIAL de PALACE

Biblioteca General

COBERTS DES DE PTES. 3/50 - CONCERT

TOTS ELS DIES

Els divendres Bouillabaisse - Dissabtes menú corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis

LA NACIÓ

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes